

τιμαὶ ἐγράφοντο πολλάκις ἐπὶ πίνακος, οὕτω π. χ. ἐν τινὶ ἐπιγραφῇ τῆς Casa del orso ἀναγινώσκομεν: „Ἐδὼ πίνεις ἀντὶ ἐνὸς ἀσσαρίου (6—7 λεπτῶν) ἓνα ἐκτέα (sextarius), ἐὰν δὲ δώσης δύο ἀσσάρια, λαμβάνεις καλλίτερον οἶνον, καὶ ἐὰν πληρώσης τέσσαρα, πίνεις οἶνον τῶν Φαλερναῦν.“

Μεγάλην ὁμιούτητα πρὸς τὰ σημερινὰ ἡμῶν ξενοδοχεῖα καὶ ἐστιατόρια εἶχον αἱ τότε λεγόμεναι *κοπίται*, ἡτοι ὀψοπωλεῖα, ὅπου ὁ ἐκτελὼν τὰς θυσίας ὑπηρετῆς ἐπώλει ἀντὶ ἀργυρίου τὰς δι' αὐτὸν ὀρισμένας σάρκας τῶν σφαγίων. Ἐνταῦθα ἔπινον καὶ ἔτρωγον οἱ προσερχόμενοι, οἱ δὲ ἰδιοκτῆται ἐξέπεμπον τοὺς θεράποντάς των εἰς τὴν ὁδόν, ὅπως προσελκύσωσιν ὅσον ἐνεστί περισσότερους θαμῶνας. Κατ' ἀρχὰς εἰς τὰ ὀψοπωλεῖα ταῦτα ἐσύχναζον μόνον δούλοι καὶ ἄνθρωποι τοῦ ὄχλου μετ' ἐξαιρετικῆς ἡδονῆς τρώγοντες τὸ χοίρειον κρέας, τὸ ὅποιον ἐν γένει φαίνεται ὅτι πολὺ ἡγάπων οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι. Ὁ Ἰουβενάκιος λέγει ὅτι ὁ ἐν ἀλύσεσι τὴν σκαπάνην φέρων δούλος περιφρονεῖ τὴν κρίβην καὶ τὰ λάχανα, ἐπειδὴ γνωρίζει πόσον νόστιμον εἶναι τὸ χοίρειον κρέας ἐν τῷ γέμοντι καπνοῦ ἐφθοπωλεῖῳ. Κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν μετὰ τῶν ἐκλεκτοτέρων φαγητῶν τῶν καταγωγίων τούτων ἐλογίζοντο καὶ οἱ σπανιώτεροι ἰχθυῖς, διότι ὑπῆρχον ἤδη ἄνθρωποι τῶν ἀνωτέρων τάξεων, οἱ ὅποιοι, ὡς λέγει ὁ Κολουμέλλας, ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς, ὅταν δὲν ἔβλεπον οὔτε τὴν ἀνατολὴν οὔτε τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, καὶ δὲν ἡσυχύνοντο κατατρίβοντες ὀλοκλήρους ἡμέρας ἐντὸς τῶν ἀσεμνότερων καταγωγίων. Ὁ γραμματικὸς Ληναῖος ὠνόμαζε τὸν ἱστορικὸν Σαλλοῦστιον ἀκόλαστον καὶ τακτικὸν θαμῶνα τῶν ἐφθοπωλείων, κατὰ δὲ τοὺς χρόνους τοῦ Μαρτυαλίου ἐφημίζετο Συρίσκος τις, ὅτι ἐν τοῖς πανδοχείοις κατησώτευσεν κληρονομίαν ἐκ δύο ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Ἡ ἀκολασία εἶχε προοδεύσει πρὸ πάντων ἐν τοῖς πανδοχείοις, τοῖς συνδεομένοις πρὸς δημόσια βαλανεῖα.

Ἐπὶ τῶν πρώτων αὐτοκρατόρων εἶχον ἐκδοθῆ διάφορα διατάγματα κατὰ τῶν ἀσχημιῶν τούτων τῆς κοσμοκρατείας πόλεως. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Τιβερίου οἱ τὰ δημόσια ἡθῇ ἐπιβλέποντες ἀγορανόμοι ἡμποδίσαν ἐν τοῖς ὀψοπωλείοις τὴν πώλησιν οἰουδήποτε βραστοῦ φαγητοῦ, τότε δὲ καὶ ἄνθρωποι τινες ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ μετέπειτα αὐτοκράτορος Κλαυδίου εἶχον τιμωρηθῆ, ἐπειδὴ εἶχον πωλήσει θερμὰ φαγητὰ ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ ἄστεος. Ἀλλ' ὁ ἡλίθιος κύριός των, ἀναγορευθεὶς Αὐτοκράτωρ κατόπιν, τοὺς ἐξεδίκησεν, ἐξορίσας τὸν γερουσιαστήν, ὅστις ὡς ἀγορανόμος εἶχε

τιμωρήσει τοὺς δούλους του, καὶ ἀπαγορεύσας εἰς τοὺς ἀστυνόμους νὰ ἐπιβλέπωσι τὰ ἐφθοπωλεῖα. Παρ' ὅλα ταῦτα ὅμως καὶ οὗτος ἡναγκάσθη κατόπιν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν βραστῶν κρεάτων, εἶπεν ὅμως ἐνώπιον τῆς Γερουσίας: „Μὰ σὰς παρακαλῶ, ποῖος ἐμπορεῖ νὰ ζήσῃ χωρὶς μεζέν;“ καὶ ἐξηκολούθησε διηγούμενος περὶ τῆς ἀφθονίας καὶ ποιικιλίας τῶν ἐδωδίων ἐν τοῖς ἄλλοτε ἐφθοπωλείοις, ὅτι δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἄλλοτε ἐξ αὐτῶν ἡγόραζε πάντα τὰ χρειώδη. Καὶ αὐτὸς ὁ Νέρων, ὃν οὐδεὶς τῶν ὑπηκόων του ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ κατὰ τὴν ἐξαχρείωσιν καὶ ἀκρασίαν, ἐξέδωκε διάταγμα κατὰ τῶν θερμῶν φαγητῶν καὶ τῶν ἰχθύων, ὁ δὲ Οὐεσπασιανὸς ἐπέτρεψε μόνον τὴν πώλησιν ὀσπρίων.

Ἐκ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων ὁ Βῆρος, ὅπως ἄλλοτε καὶ ὁ Νέρων, ἠρέσκετο νὰ περιέρχεται μετρημεισμένος καὶ διὰ νυκτὸς ἀπὸ καπηλείου εἰς καπηλεῖον, ὁ δὲ Κόμμοδος καὶ ὁ Ἡλιογάβαλος ἀνίδρυσαν ἐφθοπωλεῖα ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀνακτόροις των. Ὅλως διάφορος τούτων ἦτον ὁ νεαρὸς Ἀλέξανδρος ὁ Σεβήρος, διότι ὅτε οἱ χριστιανοὶ ἐτέλεσαν τὰς προσευχὰς των ἐν τινὶ δημοσίῳ κτιρίῳ, τὸ ὅποιον ἀπῆλθον νὰ οἰκιοποιηθῶσιν οἱ ἰδιοκτῆται τῶν ἐφθοπωλείων, διέταξε τοὺς χριστιανούς νὰ τὸ κρατήσωσιν, εἰπὼν ὅτι εἶνε προτιμώτερον νὰ λατρεύεται ἐν αὐτῷ οἰαδήποτε θεότης, παρὰ νὰ καταστῇ φωλεὰ καπήλων. Καὶ κατ' αὐτὸν ἔτι τὸν Δ' αἰῶνα εἶχεν ἐκδοθῆ αὐστηρὸν διάταγμα ἐν Ῥώμῃ κατὰ τῆς ἀκολασίας τῶν πανδοχείων, ἐλέγετο δ' ἐν αὐτῷ ὅτι προ τῆς τετάρτης ἡμερινῆς ὥρας οὐδὲν οἰνοπωλεῖον ἔπρεπε νὰ ᾔηται ἀνοικτόν, ἐπίσης μέχρις ὀρισμένης ὥρας δὲν ἔπρεπε νὰ αὐτῷ νὰ ὑπάρχῃ ζέον ὕδωρ, μήτε νὰ πωλῇται βραστὸν κρέας, καὶ τέλος οὐδεὶς σεμνὸς καὶ ἐντιμὸς πολίτης ὤφειλε νὰ φαίνεται εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς πόλεως — μασῶν!

Ἀπορεῖ τις πραγματικῶς βλέπων τόσῃν αὐστηρότητα εἰς τὰ διατάγματα καὶ ἄφ' ἐτέρου ἐπικρατοῦσαν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τὴν μάλλον ἀχαλίνωτον ἐλευθερίαν εἰς τὰ ἡθῇ καὶ τὴν αἰσχροτέραν ἀκολασίαν. Ἄς δοξάσωμεν τὸν θεόν, ὅτι ἐγεννήθημεν εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ κόσμος ὅλον ἐῖν ἡθικοποιεῖται, ἐφθάσε δηλαδὴ σήμερον εἰς σημεῖον ἡθικῆς πολὺ ἀνώτερον ἢ τὸ πάλαι, φαίνεται δὲ ὅτι εἶνε πεπωμένον εἰς τὴν ἡμετέραν καὶ τὰς μελλούσας γενεάς, ὅπως ἐπραγματώσῃ καὶ ἐχρησιμοποίησιν πάσας τὰς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τέχνῃ ιδέας, οὕτω νὰ ἐφαρμόσῃ, ὅλον ἐν βελτιουμένη, καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἡθικῆς.

ΘΗΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΟΔΕΛΤΙΩΝ

ὑπὸ ΕΛΟΥΤΑΡΟΥ ΕΓΓΕΛ.

(τῆλος).

Τὸ Ταμεῖον τοῦτο εἶνε τὸ θησαυροφυλάκιον, τὸ ὅποιον ἔχει ἐκάστη ἔδρα τῆς κυβερνητικῆς ἀρχῆς. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ἑλληνικὰ ταχυδρομεῖα δὲν ὑπόκεινται εἰς ἰδιαιτέρον ὑπουργόν, ἀλλ' ἀποτελοῦσι κλάδον τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου, διὰ τοῦτο τὰ ἐκασταχοῦ ταχυδρομικὰ γραφεῖα λαμβάνουσι τὰ γραμματόσημά των οὐχὶ τῇ μεσολαβήσει τοῦ ἐν Ἀθῆναις γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων, ἀλλὰ διὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν οἰκονομικῶν, οὕτω δὲ αἱ ἀποστολαὶ γίνονται ἐξ Ἀθηνῶν πρὸς τὰ διάφορα Ταμεῖα τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ταῦτα διαβιβάζουσιν αὐτὰς εἰς τὰ ταχυδρομεῖα, τὰ ὅποια ἀγοράζουσι τὰ γραμματόσημα ἢ τοῖς μετρητοῖς, ἢ

ἐπὶ ἀποδείξει λογαριασμοῦ. Ἐκτάκτως λοιπὸν δύναται ποτε νὰ συμβῇ, νὰ ἐξαντληθῶσιν ἐν τῷ ταχυδρομείῳ τὰ ἐν χρήσει γραμματόσημα καὶ ν' ἀναγκασθῇ τις ἐπομένως ν' ἀποσταθῇ πρὸς τὸ Ταμεῖον.

Διευθύνω τὰ βήματά μου πρὸς τὸ Ταμεῖον τοῦ Πύργου. Νεαρὸς τὴν ἡλικίαν ἀνὴρ κατέχει τὸ δυσχερὲς ὑπουργεῖμα τοῦ νὰ κρατῇ εἰς τάξιν τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἡλίδος. Μὲ ὑποδέχεται μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης καὶ — τῆς ἐλαχίστης, ἀλλὰ πυκνοτάτης δόσεως καφφέ, τὴν ὁποίαν ἔπιον ἐν Ἑλλάδι, καὶ μοὶ προσφέρει τὸν καπνὸν καὶ τὰ σιγαρρόχαρτά του· μόνον δελτάρια δὲν ἔχει νὰ μοὶ προσφέρῃ. „Συμμορ-

φούμεθα, μοι εἶπε, ὅσakis στέλλομεν παραγγελίας εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οικονομικῶν, πρὸς τὰς αἰτήσεις τοῦ ταχυδρομείου, τοῦτο δὲ ὅπου ἐτῶν οὐδὲν δελτάριον ἐζήτησε. Τὰ τελευταῖα, τὰ ὅποια ἔσχε τὸ ταχυδρομεῖον, θὰ ἡγοράσθῃσαν βεβαίως ὡς σπάνια ὑπὸ τινων περιέργων, ἀλλ' ἐκτοτε οὐδεὶς ἐζήτησε τοιαῦτα. Ἐκατάλαβες;“ Ναί, ἐκατάλαβα καὶ εἶμαι τώρα ἔρμαιον τῆς τύχης μου. Τὸ τελευταῖόν μου δελτάριον τὸ ἐκράτησα διὰ τὴν Ὀλυμπίαν, διὰ νὰ τὸ ἀποστείλω ἐκεῖθεν εἰς τὴν πατρίδα μὲ τὴν κλασικὴν ἐπιγραφὴν: „Ἐν Ὀλυμπίᾳ, τῇ τόσῃ καὶ τόσῃ Ἀπριλίου.“ Ἐξ Ὀλυμπίας μέχρι νέας Μεσσήνης (εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ λαοῦ ἀπλῶς Νησί) θὰ φθάσω δὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐκεῖ δὲ ἀναμφιβόλως θὰ εὕρω πάμπολλα δελτάρια.

Ἄλλ' ὅτι ἐν Ἀνδριτσαίνῃ, πρωτευούσῃ τῆς ἐπαρχίας Ὀλυμπίας, δὲν ὑπάρχουσι δελτάρια, ἐννοεῖται οἰκοθεν. Ἀλλὰ χάριν συμπληρώσεως τῶν ἐρευνῶν μου ἐρωτῶ εἰς τὸ ἐκεῖ ταχυδρομεῖον, ὅπως ἡθελέ τις καὶ εἰς φαρμακεῖόν τι ἐρωτήσῃ, ἂν πωλῇ κομβία ὑποκαμίσων. Ὁ ὑπάλληλος ὑφώνει τὰς ὁφρὺς καὶ τὴν κεφαλὴν του καὶ οὕτως ἡ ὑπόθεσις ἐπερατώθη ἀμέσως.

Διερχόμενος τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὴν Μεσσηνίαν ἡναγκάσθην νὰ ταλαιπωρῶμαι γράφων βαρυκινήτους ἐπιστολάς τῇ βοηθείᾳ τοῦ μικροῦ μελανοδοχείου μου, ὅτε καὶ ἐκίνουν εἰς ἐκπληξιν καὶ ἀπορίαν τοὺς ἀπλοῖκοὺς Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους. Ποθῶ νὰ ἴδω ἐν ἐλληνικὸν δελτάριον σχεδὸν ὅσον καὶ τεμάχιον κρέατος, διότι τώρα ἐπικρατεῖ νηστεία καὶ οὐδαμοῦ ὑπάρχει ἄλλο τι, παρὰ μόνον ἄρτος, οἶνος, ἐλαῖαι, τυρὸς καὶ ὡὰ βεβαίως, τὰ ὅποια ὅμως πάντοτε μετὰ λύτης μοι παρέχουσιν, ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τῆς νηστείας εἶνε, ὅπως καὶ ὁ τυρὸς, ὅλως διόλου ἀντιχριστιανικὴ τροφή.

Τὸ ταχυδρομεῖον ἐν Νησί! Ὁ ὁδηγός μου μὲ ἔφερεν ἔφιππον πρὸ τοῦ δημοσίου τούτου κτιρίου, ἐφ' οὗ ὅπως πανταχοῦ σχεδὸν ἐν νέᾳ Ἑλλάδι οὐδεμία ἐπιγραφὴ ὑποδεικνύει τὸν προορισμόν του. Ἀπότομος καὶ στενὴ κλίμαξ ἄγει ἀπὸ τῆς ὁδοῦ εἰς εὐάερον δωμάτιον, ἐν ᾧ ἐκτελοῦνται πᾶσαι αἱ ταχυδρομικαὶ συναλλαγαὶ πρὸς ὅλην τὴν Μεσσηνίαν. Δὲν διαφέρει πολὺ κλωβίου ὀρνίθων, ἢ φωτογραφικοῦ ἐργαστηρίου, διότι ἡ στέγη καλύπτεται ὑπὸ ὕελου καὶ διὰ τῶν ἀνοικτῶν ἐπὶ τῆς ὀροφῆς θυρίδων εἰσπνέει εὐάερος μὲν, ἀλλὰ πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἐπιστολῶν ἥμισυ συντελεστικὸς ἀήρ.

Ἐπὶ τῆς ἐπιμήκουσ τραπέζης, ἐφ' ὅλων τῶν ἐδωλίων, ἐπὶ τοῦ δαπέδου καὶ παρὰ τὴν θύραν κεῖνται πανταχοῦ καὶ ἀναμῖξ διεσπαρμέναι ἐπιστολαὶ καὶ ταινίαι μικρῶν δεμάτων. Παρὰ τὴν τράπεζαν κάθηται ὀκλαῖ ἐπὶ τινος ἑδρας παῖς 14 περίπου ἐτῶν, υἱὸς καὶ βοηθὸς τοῦ κυρίου διευθυντοῦ τοῦ ταχυδρομείου. Τοιοῦτός τις ἐλληνόπαις, καίτοι μόλις μεράκιον, ἔχει ἀρκοῦσαν νοημοσύνην ὅπως καὶ αὐτὸς συμβοηθῇ ὀλίγον εἰς τὴν περιστροφὴν τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς, καὶ πρὶν ἢ ὁ πατήρ του ἀνέλθῃ τὴν κλίμακα, ὁ μικρὸς ταχυδρομικὸς βοηθὸς ἐπρόφθασε νὰ μὲ φωτίσῃ περὶ παντὸς ὅ,τι ἐπεθύμουν νὰ μάθω. Δελτάρια δὲν ὑπάρχουν· μάλιστα οὐτε γνωρίζει καὶ τὴν ἐλληνικὴν ταύτην λέξιν ὁ μικρὸς, καὶ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου, ἀντηρώτησε: „Τί εἶνε αὐτά;“ Ἡ ἐξήγησις τῆς λέξεως μοι ἦτο δύσκολος καὶ τὸν παρακαλῶ νὰ μοι ἀνοίξῃ τὸ συρτάριον, ἐν ᾧ ἐφύλασσε τὰ γραμματόσημά του. Ἀλλὰ τὰ πάντα μάτην, δελτάρια δὲν ὑπῆρχον καὶ πάλιν.

Ἦδη ἐφθάσε καὶ ὁ πατήρ. Οὗτος γνωρίζει τοῦλάχιστον

στον τὴν λέξιν „δελτάρια“, μετὰ μειδιάματος ὅμως μὲ διαβεβαίωσεν, ὅτι ἐν Νησί τοιαῦτα δὲν ὑπάρχουσιν, ἐπίσης δὲ καὶ ὅτι εἶνε ἀνωφελὲς ν' ἀποταθῶ εἰς τὸ Ταμεῖον, διότι ἀνευ ἀμφιβολίας, ἂν εἶχέ ποτε τοῦτο δελτάρια, τὰ ἔστειλεν ὀπίσω εἰς τὸ ἐν Ἀθῆναις ὑπουργεῖον τῶν οικονομικῶν, ἐπεὶ δὲ δὲν τὰ ἐζήτησε τὸ ταχυδρομεῖον τῆς Μεσσηνίας.

Τὸ κλωβίον εἶνε λίαν εὐάερον καὶ ἐν ᾧ τὸ παιδίον κατὰ διαταγὴν τοῦ πατρὸς του μοι προσφέρει τὸν καφφέ, ἀνάπτω ἐγὼ ἐν σιγαρέτον τοῦ τελευταίου καί, παρὰ τὴν ἔλθειν δελταρίων, ἀναπαύομαι ἡδονικώτατα ἐν τῷ βασιλικῷ τούτῳ ταχυδρομικῷ παραπήγματι. Ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῆς ἀφίξεως ἐνὸς ξένου, συμβάματος ὅλως ἐκτάκτου εἰς Νησί, ἀνέρχονται μετ' ὀλίγα λεπτά τὰς βαθμίδας τῆς στενῆς κλίμακος ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἱ ἀνώταται ἀρχαὶ τοῦ τόπου, ὅπως ἴδωσι τὸν „ξινόκερῳ“. Καὶ ἰδοὺ προσέρχεται ὁ ἐπαρχος, ὁ δήμαρχος καὶ τελευταῖον ἐκ τῶν κατωτέρων ἀρχῶν ἀναφαίνεται ὁ ταμίας, ὅστις εὐθύμως μὲ διαβεβαίωσεν, ὅτι οὔτε εἰς τὸ θησαυροφυλάκιόν του εὐρίσκονται δελτάρια. „Ἄλλ' εἰς τὴν Σπάρτην θὰ εὐρήτῃ ὅσα θέλετε“. Γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν τῇ πίστει εἰς τὴν παντογνωσίαν τῶν ἐπισήμων προσώπων, αἰσθάνομαι ἀναπτουμένως τὰς ἐλπίδας μου καὶ ἀναχωρῶ φαιδρὸς καὶ εὐελπὶς εἰς Λακωνίαν. Ἀλλὰ, ποῦ ἐλπίδας κτλ. . . .

Εἶχον παραγγεῖλει τὰς δι' ἐμὲ ἐπιστολάς, ὅσαι δὲν εἶχον φθάσει ἐγκαίρως εἰς Ἀργοστόλιον, νὰ διαβιβάζωσιν εἰς Νησί, ἣδη δ' ἐρωτῶ περὶ αὐτῶν τὸν φιλοξενοῦντά με διευθυντὴν τοῦ ταχυδρομείου. Δὲν δύναται νὰ μοι τὰς εὐρῃ, ἐπεὶ δὲ ἀδυνατεῖ ν' ἀναγνώσῃ τὴν λατινιστί, ἢ καὶ γερμανιστί γεγραμμένην διευθύνσιν· γνωρίζει μόνον τὸ ἐλληνικὸν ἀλφάβητον. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν βλάπτει, διότι μοι παρουσιάζει μέγαν κάλαθον πλήρη ἐπιστολῶν, ἀφικομένων σήμερον τὴν πρωΐαν, καὶ μὲ παρακαλεῖ νὰ κοπιᾶσω πρὸς ἀναζήτησιν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς ἐμέ. Ἐν τῷ καλάθῳ ὑπάρχουσι πλείονες τῶν 5000 ἐπιστολῶν, μάτην δ' ἐπιχειρῶ ἀνασκαφὰς πρὸς εὗρεσιν ἰδικῶν μου γράμματος. Σπανίως ἀπαντῶ τοιαῦτα φέροντα ἐλληνικὰ γραμματόσημα, τὸ πλεῖστον δὲ συνίσταται ἐξ ἐπιστολῶν, εἰδοποιήσεων καὶ τιμακαταλόγων ἐκ Βερολίνου, Βιέννης καὶ Λειψίας, πάντοτε πρωτεύοντος τοῦ καταστήματος τῶν Mey καὶ Edlich. Ἐπὶ τέλους παραιτοῦμαι τῆς ἐλπίδος, ὅτι θὰ δυνθῶ ν' ἀγρεύσω τὰς ἐπιστολάς μου πρὸ τῆς ἐσπέρας ἀλλ' ὁ νόημων παῖς τοῦ ταχυδρόμου μοι προσέρχεται ἐπίκουρος, προτείνων νὰ συναγάγῃ εἰς ἰδιαιτέρον σωρὸν ὅλας τὰς ἐπιστολάς τὰς φερούσας ξένων χωρῶν γραμματόσημα. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐξετέλεσε τῷ ὄντι μετὰ ταχυδακτυλογραφικῆς ταχύτητος, ἀλλὰ καὶ πάλιν εἰς τὴν „εὐρωπαϊκὴν“ ἀλληλογραφίαν οὐδὲν εὐρέθη δι' ἐμέ.

Τῇ βοηθείᾳ παντοδαπῶν ἀτμοπολικῶν δρομολογίων κατάρθωσεν ἤδη ὁ κύριος διευθυντὴς νὰ εὕρῃ, ὅτι αἱ ἐπιστολαὶ μου θὰ φθάσωσι διὰ τοῦ ἐσπερινοῦ ταχυδρομείου δι' Ἀθηνῶν, τὸ ὅποιον ἀναμένεται μετὰ μίαν ὥραν. Ἡ ὥρα παρέρχεται ἐν πολιτικαῖς συνομιλίαις ταχέως, μόλις δὲ ἡκούσθῃσαν ἔξωθεν κωδωνισμοὶ καὶ κρότοι βημάτων, ἀναφωνεῖ ὁ φιλοξενῶν με: Νὰ καὶ ἡ πόστα!

Ἐπὶ δύο ἡμιόνων, φερόντων σάκκους πλήρεις γραμμάτων, φθάνει τὸ διὰ τὴν Μεσσηνίαν ταχυδρομεῖον καὶ μετὰ μίαν ὥραν, καθ' ἣν τῇ βοηθείᾳ ὅλων τῶν παρισταμένων ὑπαλλήλων τῆς κυβερνήσεως ἐξεκαθαρίσθῃσαν καὶ διηρέθῃσαν τὰ γράμματα εἰς ἐλληνικὴν καὶ „εὐρωπαϊκὴν“ ἀλληλογραφίαν, εὐρον καὶ ἐγὼ τὰ ἰδικά μου.

Ἐν γένει οὐδεμία ἐπιστολὴ χάνεται εὐκόλως ἐν Ἑλ-

ΤΟ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΧΟΡΟΝ ΟΝΕΙΡΟΝ.

λάδι, και αὐταὶ δὲ αἱ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον κατόπιν μου ἀποστάλεισαι περιγῆλον ἐν τέλει εἰς χεῖράς μου. Ἐρωτήσας δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις καὶ ἀλλαχοῦ, ἔμαθον ἐπίσης ὅτι τὰ ἐπὶ συστάσει γράμματα διαβιβάζονται μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς ἀσφαλείας, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἡ διεύθυνσις τῶν ἐλληνικῶν ταχυδρομείων ἀπαιτεῖ αἱ τοιαῦται ἀποστολαὶ νὰ φέρωσι πέντε σφραγίδας, ἐν ᾗ τὰ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν γράμματα ἀρκεῖ νὰ ἔχωσι μίαν καὶ μόνην, πρᾶγμα ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ὅρους τοῦ διεθνοῦς ταχυδρομείου, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ νὰ σφραγίζωνται μόνον αἱ χρήματα φέρουσαι ἐπιστολαί, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ ἀπλῶς ἡσφαλισμένα.

Ὅτι ἔπαθον ἐν Κατακόλῳ, Πύργῳ, Ἀνδριτσαίνῃ καὶ Νησί, τὸ αὐτὸ μοὶ συνέβη καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην πόλιν τῆς Πελοποννήσου, ὅπουθεν διήλθον. Σπάρτη, ἡ πρωτεύουσα τῆς Λακωνίας, ἡ περιώνυμος ἐκείνη Σπάρτη, ἡ ἔχουσα ἀγοράν, μουσεῖον καὶ δύο μάλιστα ξενοδοχεῖα — οὐδὲν δελτάριον ἐγκλείει ἐν τῷ ἱερῷ της περιβόλῳ. Ἀλλ' ὅχι ἔχει — ἐν καὶ μόνον ὁμῶς. Ἐν τινὶ ῥωγμῇ τοῦ ἑρμαρίου ἐκείτο ἀπὸ

πολλῶν ἐτῶν συνεσφιγμένον, ἴσως ἀφ' ἧς ἡμέρας εἶχον τὸ πρῶτον εἰσαχθῆ ἐν Ἑλλάδι τὰ δελτάρια. Ἴσως δὲ εἴνε καὶ ἐν γένει τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον, ἀποσταλὲν εἰς Σπάρτην πρὸς γνῶσιν καὶ διδασκίαν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ταχυδρομείου. Ἐκτοτε βεβαίως δὲν ἔγινεν ὡραιότερον· κηλίδες μελάνης, καφφὲ καὶ καπνοῦ ἀπετέλεσαν ἐπὶ τῆς λευκῆς πλευρᾶς τοῦ τὸ περιεργότερον μωσαϊκόν, τὸ ὁποῖον συμπαρέλαβον εἰς τὴν πατρίδα μου ὡς ἐνθύμιον τῆς ἐν Σπάρτῃ διατριβῆς μου.

Μόλις ἐν Ναυπλίῳ εἶδον νοπὰ καὶ εὐχρηστα δελτάρια, 29 τὸν ἀριθμὸν διὰ μιᾶς. Εἰς τὸν ἐρωτήσαντά με ὑπάλληλον, πόσα θέλω τοιαῦτα, ἀποκρίνομαι: ὄλα! Γνωρίζω ὅτι ὀλίγα τινὰ μόνον χαλκᾶ νομίσματα ἀπαιτοῦνται, ὅπως λεηλατήσω τὸ ταχυδρομεῖον τοῦτο, ὅπως ἀποστερήσω τὴν Πελοποννησον ὅλων τῶν δελταρίων της. Τί ἐσκόπευον ἄρα γε νὰ ἐπιχειρήσω μὲ τόσα δελτάρια; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀναμφιβόλως ἐπὶ πολὺ θ' ἀπησχόλησε τὰ πνεύματα τῶν ἐν Ναυπλίῳ ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων.

Η ΕΠΑΙΤΙΣ.

(συνέχεια.)

XXI.

„Ἀγνοῶ“, εἶπεν ὁ Φρέβεν ἀρχόμενος τοῦ λόγου, „ἀν οἱ κύριοι προσκεκλημένοι γνωρίζουσιν, ὅτι πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ἐταξείδευσα μετὰ τοῦ Φάλδνερ εἰς διάφορα τῆς Εὐρώπης μέρη, καὶ ὅτι ἐν Παρισίοις μάλιστα συνεζήσαμεν ἐπὶ τινὰ καιρὸν ἐν τῇ αὐτῇ κατοικοῦντες οἰκίᾳ. Εἴχομεν σχεδὸν κοινὰς σπουδὰς καὶ τὰ αὐτὰ πάντοτε ἐπεσκεπτόμεθα μέρη καὶ οὕτω διήγομεν ἀχώριστοι. Ἐπίσης δὲ κοινόν τινα εἴχομεν φίλον, τὸν εὐγενῆ καὶ λόγιον κύριον Μ., συμπατριώτην μας, ὅστις κατῴκει πέραν τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Σηκουάνα ὄχτης. Ὁ συνήθης κατὰ τὸ ἐσπέρας περίπατός μας ἐγένετο ἀνὰ τὸ Ἡλύσιον, κατόπιν διεβαίνομεν τὴν ὡραίαν πρὸς τὸ προάστειον τοῦ Ἀγ. Γερμανοῦ γέφυραν, ὅπου κατῴκει καὶ ὁ φίλος μας ἐκεῖνος, καὶ ἐκεῖ, παρ' αὐτῷ, μέχρι βαθείας νυκτὸς ὠμιλοῦμεν περὶ τῆς κοινῆς ἡμῶν πατρίδος ἢ περὶ τῆς Γαλλίας καὶ ἐν γένει περὶ παντός, ὅπερ ἐβλέπομεν ἢ ἐμανθάνομεν ἐν τῇ μεγάλῃ πρωτεύουσῃ. Ἡ ἡμετέρα κατοικία ἐκείτο ἐν τῇ Πλατεῖᾳ τῶν Νικῶν, ἀρκετὰ δηλ. μακρὰν ἐκεῖθεν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπροτιμῶμεν κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τὴν Γέφυραν τῶν Τεχνῶν, ἀγούσαν πρὸς τὸ Λοῦβρον, τοῦ ὁποῖου διεβαίνομεν τὴν εὐθεῖαν δίοδον καὶ τοιουτοτρόπως ἐβραχύνομεν τὸν δρόμον μὴ διατρέχοντες τὰς πλαγίας ὁδοὺς. Ἐσπέραν τινὰ, κατὰ τὴν ἐνδεκάτην περίπου ὥραν, εἶχε βρέξει ὀλίγον, σφοδρότατος δ' ἔπνεεν ὁ ἄνεμος ἐκεῖ παρὰ τὸν ποταμὸν· δρομαῖοι διεβαίνομεν ἡμεῖς τὴν γέφυραν ἐπιστρέφοντες οἴκαδε. Ἡ Γέφυρα τῶν Τεχνῶν μόνον διὰ τοὺς πεζοὺς εἶνε προωρισμένη καὶ διὰ τοῦτο ἡσυχία ἐπεκράτει ἐπ' αὐτῆς καὶ εἰς τὰ πέριξ κατὰ τὴν τρικυμιώδη ἐκείνην νύκτα. Εἴχομεν περισφίγξει τὰ ἐπανωφόριά μας καὶ ἡμεῖς καὶ ἐσιωπῶμεν προχωροῦντες· ἐπλησιάζομεν ἤδη πρὸς τὴν ἀντίπεραν ὄχτην κατερχόμενοι τὰς τελευταίας τῆς γεφύρας βαθμίδας, ὅτε μ' ἐκράτησεν ἀκίνητον ἐκπληκτικόν τι θέαμα.“

„Ἐπὶ τῆς γεφύρας στηριζομένη ἴστατο ἐν τινὶ ἐκεῖ γωνίᾳ κόρη τις ραδινοῦ ἀναστήματος καὶ ὁπωςοῦν ὑψηλή. Μικρὸς μελανὸς πῖλος ἐκάλυπτε τὴν κεφαλὴν καὶ πολὺ τοῦ

μετώπου της μέρος, πράσινος δὲ πέπλος ὅλον το πρόσωπον. Μαῦρον ἐπίσης ἐπανωφόριον ἐπιπτε μέχρι τῶν ποδῶν της, ὅπερ παραφερόμενον ὑπὸ τοῦ σφοδρῶς πνέοντος ἀνέμου ἀπεκάλυπτε διὰ τῶν συμπιεζομένων ἐνδυμάτων τῆς κόρης λεπτοφύεστατον σῶμα· ἐκ τοῦ ἐπανωφορίου προεξετείνετο μικρὰ χεὶρ κρατοῦσα πινάκιον· πρὸ αὐτῆς ἐκείτο κατὰ γῆς μικρὸν φανάριον, τοῦ ὁποῖου τὸ φῶς ἐκινεῖτο σπινθηροβολοῦν καὶ ἐφώτιζε τοὺς μικροτάτους τῆς κόρης πόδας. Οὐδαμῶς ἴσως ἀπαντᾷ τις συχνότερον ἢ ἐν Παρισίοις τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα παρὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ πλούτου, ἐν σχέσει ὅμως πρὸς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς μεγαλοπόλεις ὀλιγίστους εὐρίσκει τις ἐκεῖ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐπαίτας. Σπανίως προσέρχονται ὠθοῦντες ὡς ἀλλαχοῦ ἀναιδῶς τοὺς διαβάτας, οὐδέποτε ἀκολουθοῦσιν αὐτοὺς κατὰ πόδας ἐλεεινὰς ἀποτείνοντες παρακλήσεις. Γηραλέοι ἄνδρες ἢ τυφλοὶ κἀθηνται ἢ εἶνε γονατισμένοι ἐν τινὶ γωνίᾳ τῆς ὁδοῦ ὀρέγοντες τὸν πῖλον καὶ δι' ἐκτετυτικῶν μόνον βλεμμάτων ἢ τῆς σιωπῆς ἐπικαλούμενοι τὸ ἔλεος τῶν διερχομένων.“

„Ἀλλὰ τὴν μεγίστην φρίκην ἐμποιοῦσι πρὸ πάντων, εἰς ἐμὲ τοῦλάχιστον, οἱ αἰδήμονες ἐκεῖνοι ἐπαῖται, οἵτινες μόνον κατὰ τὴν νύκτα μὲ κεκαλυμμένην κεφαλὴν ἴστανται ἐν ταῖς γωνίαις ἀκίνητοι καὶ ἀνημμένον κηρίον πρὸ αὐτῶν ἔχοντες. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ γνωρίμων μ' ἐβεβαίωσάν, ὅτι οἱ τοιοῦτοι ἀνῆκον ἄλλοτε εἰς τὴν ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν καὶ ἐξ ἀπροόπτων ἀτυχημάτων ὀλοτελῶς κατεστράφησαν, μὴ δυνάμενοι δὲ νὰ ἐργασθῶσιν ἢ μὴ θέλοντες νὰ ἐκτεθῶσιν εὐρίσκουσι τὴν τελευταίαν ταύτην πρὸς σωτηρίαν διέξοδον, πρὶν ριφθῶσιν εἰς τὸν Σηκουάνα καὶ δώσωσιν ἐν τέρμα εἰς τὰς ταλαιπωρίας των.“

„Εἰς ταύτην τὴν τάξιν τῶν ἐπαίτων ἀνῆκε καὶ ἡ κόρη ἐκείνη τῆς Γεφύρας τῶν Τεχνῶν, εἰς τὴν θέαν τῆς ὁποίας ἐσταμάτησα καὶ ἔμεινα ἐκεῖ ὡσεὶ καθηλωμένος. Ἐπροχώρησα καὶ τὴν παρετήρησα ἐκ τοῦ πλησίον. Τὰ μέλη της ἔτρεμον ἐκ τοῦ παγετοῦ περισσότερον ἢ ἡ φλόξ ἐκ τῆς βιαιῆς τοῦ ἀνέμου πνοῆς, ἐσιώπα ὅμως καὶ ἀντ' αὐτῆς ὠμίλει ἡ ἀθλιότης της καὶ ἡ παγερὰ νύξ. Ἦρχισα νὰ ζητῶ